

דו"ח הוועדה להערכת איכות של התוכניות להוראת חינוך מיוחד

מכללת אורות ישראל

תוכן עניינים

2	פרק 1 : רקע.....
3	פרק 2 : תהליכי העבודה של הוועדה
4	פרק 3 : הערכת האיכות של תכנית הלימודים להוראת חינוך מיוחד במכללת אורות ישראל
4	3.1 הנהלה ומבנה המכללה.....
5	3.2 סגל התוכנית
6	3.3 תכנית הלימודים
8	3.4 הכשרה מעשית.....
9	3.5 סטודנטים ובוגרים
10	3.6 מחקר
11	5.7 תשתיות
12	פרק 4 : המלצות.....
14	נספח 1 – סדר יום ביקור הוועדה

פרק 1 : רקע

בהתאם להחלטתה להעריך את תוכניות הלימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום החינוך מיוחד, מינתה המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) את הוועדה להערכת איכות של התחום בהרכב הבא :

- פרופ' טלי היימן, האוניברסיטה הפתוחה, יו"ר
 - פרופ' תומס גומפל, בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית
 - פרופ' סיגל עדן, הפקולטה לחינוך אוניברסיטת בר אילן
 - ד"ר היידי פלביאן, בית הספר לחינוך, המכללה האקדמית אחוה
 - ד"ר גלעדה אבישר, המכללה האקדמית בית ברל
- הגב' קרן חרושצ'וב ריכזה את עבודת הוועדה מטעם המועצה להשכלה גבוהה.

במסגרת עבודתה התבקשה הוועדה :

1. לבחון את דוחות ההערכה העצמית שהוגשו על ידי המוסדות המקיימים תכניות לימודים להכשרת עובדי הוראה בתחום חינוך מיוחד ולקיים ביקורים במוסדות אלה.
2. להגיש למל"ג דו"ח פרטני עבור כל אחת מתוכניות הלימודים הכולל את ממצאי הוועדה והמלצותיה.
3. להגיש למל"ג דו"ח כללי הכולל הערות רוחביות בנוגע לתחום המוערך ולמקומו במערכת ההשכלה הגבוהה ובישראל בכלל.

תהליך ההערכה כולו התבצע בהתאם להנחיות המל"ג לכתיבת דו"ח הערכה עצמית במכללות לחינוך מפברואר 2022.

פרק 2: תהליכי העבודה של הוועדה

בשל משבר הקורונה התקיימה חלק מעבודת הוועדה באופן מקוון. הוועדה התכנסה לראשונה ב- 20.3.2022. בישיבתה דנה הוועדה בנושאים עקרוניים הנוגעים למערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, לפעילות הערכת האיכות בכלל ובמכללות האקדמיות לחינוך בפרט.

במסגרת פעילותה קיימה הוועדה ביקורים בכל המכללות האקדמיות לחינוך אשר מוסמכות להעניק תארים בתחום הוראת חינוך מיוחד. הביקורים התקיימו בין החודשים מאי 2022 וינואר 2023.

במהלך החודשים מאי עד יולי 2022, נערכו הביקורים במכללות הבאות: אורנים - המכללה האקדמית לחינוך, סמינר הקיבוצים - המכללה לחינוך לטכנולוגיה ולאומנויות, האקדמית גורדון - המכללה לחינוך, המכללה האקדמית אחוה, המרכז האקדמי לוינסקי וינגייט, המכללה האקדמית בית ברל, האקדמית חמדת, המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל - חיפה, המכללה האקדמית לחינוך תלפיות, אלקאסמי - מכללה אקדמית לחינוך.

במהלך החודשים נובמבר עד ינואר 2023, נערכו הביקורים במכללות הבאות: המכללה לחינוך על שם קיי, המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון, המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין, מכללת סכנין, מכללת ירושלים, המכללה האקדמית תל-חי - הקמפוס לחדשנות בחינוך ובהוראה בקצרין (לשעבר "המכללה האקדמית אוהלו בקצרין"), המכללה האקדמית הרצוג, מכללת שאנן - האקדמיה הדתית לחינוך, מכללת אמונה - אפרתה, אורות ישראל - מכללה אקדמית לחינוך.

במהלך הביקורים נפגשה הוועדה עם בעלי תפקידים בהנהלת המוסד, עם הנהלת התוכנית, עם הסגל, ועם סטודנטים ובוגרים.

בשל המספר הרב של המוסדות המקיימים תוכניות לימודים בתחום זה, התפצלה הוועדה לשני צוותים; כל צוות ביצע הערכת איכות בכעשרה מתוך עשרים המוסדות שבבדיקה.

דו"ח זה עוסק בחוג לחינוך מיוחד במכללה האקדמית לחינוך אורות ישראל. ביקור הוועדה במכללה התקיים בתאריך 15.12.2022¹

בביקור במכללה האקדמית לחינוך אורות ישראל השתתפו מבין חברי הוועדה: פרופ' טלי היימן, פרופ' תומס גומפל, ד"ר היידי פלביאן.

הוועדה מודה להנהלה הבכירה במוסד ולתוכנית לחינוך מיוחד על דו"ח ההערכה העצמית ועל קבלת הפנים והאירוח האדיב בעת יום הביקור של נציגי הוועדה במוסד.

¹ סדר יום ביקור הוועדה מצורף בנספח 1

פרק 3: הערכת האיכות של תכנית הלימודים להוראת חינוך מיוחד במכללת אורות ישראל

דו"ח זה מתייחס למצב הקיים בעת ביקור הוועדה במוסד ואינו מתייחס לשינויים שחלו מאז. דו"ח זה מתעד את המסקנות אליהן הגיעה ועדת הערכת האיכות בהתבסס על המסמכים אשר נמסרו על ידי המוסד, מידע שהתווסף במהלך השיחות במוסד, דיונים והבחנות של הוועדה ומידע אשר זמין לוועדה.

3.1 הנהלה ומבנה המכללה

מכללות "אורות ישראל" היא מכללה המיועדת למגזר הדתי. ההנהלה מציינת שזו המכללה הגדולה ביותר בארץ המיועדת למגזר הדתי. במכללה לומדים כ- 4500 סטודנטים המחולקים בין שני קמפוסים. מהם 400 נשים ו- 300 גברים בחוג לחינוך מיוחד.

החוג לחינוך מיוחד הינו החוג הגדול ביותר במכללה ומהווה את הליבה של המכללה. מטרת החוג היא להקנות בסיס הבנה של חינוך מיוחד עבור כל ההתמחויות להוראה במכללה. בעוד שהחוג עומד בפני עצמו, המרצים בחוג הם אלה שמלמדים בחוגים אחרים את כל הקשור לשילוב והכלה. במכללה יש לימודים בעיקר לתואר ראשון וגם לתואר שני.

לדברי הנהלת המכללה, הסגל האקדמי של החינוך המיוחד במכללה הם אלה שעוזרים לפתח ולקדם עזרי הוראה מותאמים עבור כלל הסטודנטים על מנת שישלבו בבית הספר.

הנהלת המכללה ציינה שהיא עושה מאמצים רבים לבנות סגל ליבתי שיענה על דרישות אקדמאיות גבוהות: תואר שלישי, ביצוע ופרסום מחקרים. נאמר לראשי החוגים ולכלל הסגל שחובה להתקדם אקדמית, כולל הצהרה ברורה שמי שלא יעשה זאת יוחלף. בנוסף, גיוס סגל חדש הוא בדגש על סגל חוקר. עם זאת, כמחצית מאנשי הסגל בחוג לחינוך מיוחד הם ללא תואר שלישי.

לדברי ההנהלה, כל מרצה שמעוניין לחקור יקבל תקציב מחקר לצורך ביצוע המחקר ופרסומים. יש ראש רשות מחקר ולפי דירוג מוגדר מראש עבור מחקרים, כנסים ופרסומים.

אוכלוסיית הסטודנטים של המכללה מגיעה "מכל קצוות הארץ". המכללה מעניקה לסטודנטים סיוע של הסעות ומעונות. המכללה מנסה לתת מענה רחב של תשתיות תומכות במכללה (כמו גן לילדים, ספרייה בשעות נוספות) וכדומה. ישנה גם תמיכה ועזרה לסטודנטים מאוכלוסיות מוחלשות (אתיופים).

נבנית תוכנית תומכת לבוגרים עם ASD ו / או מש"ה שיבואו וילמדו קורסים חינוך במכללה.

המלצות הכרחיות

- כמחצית מאנשי הסגל ללא תואר שלישי. יש לגייס צוות הוראה עם ידע מחקר, ופעילות מחקרית בתחום בו איש הסגל מלמד.

- עידוד הסגל לעשות בפעילות מחקרית, לפרסם בכתבי עת שפיטים בינלאומיים.
- יצירת פורום של אנשי סגל משני הקמפוסים : אלקנה ורחובות.
- יש להתאים את חומרי הלימוד לתפיסות חדשניות של החינוך המיוחד, ופחות לדון במודלים רפואיים.
- על המכללה לבצע בחינה מדוקדקת של תכניות הלימודים בקמפוס הגברים ובקמפוס הנשים ולעדכן את תכניות הלימודים תוך בניית תכנית אחידה לשני הקמפוסים.

3.2 סגל התוכנית

ראשי המכללה מציינים שגיוס מרצים חדשים הם רק לבעלי תואר שלישי. כיום כמחצית המרצים ללא תואר שלישי.

במפגש עם הוועדה ציינו חברי הסגל כי מתקיימים 2-3 מפגשים שנתיים אך אלה לא מספיקים לקידום הקשר והיישום של הקשר בין המרצים והמדריכים. לעיתים יש מדריכים שהם גם מרצים. אם רוצים ליצור שפה משותפת וקשר רציף אמיתי שיתן לסטודנטיות הבנה מעמיקה של הלמידה, צריך יותר שיתופי פעולה ויותר קורסים תיאורטיים ומעשיים.

לא כולם לומדים בתוכנית אקדמיה כיתה ולכן אין רצף בתוכניות.

מדברי הסגל, נראה כי אין מגוון בדרכי הערכה של תוצרי הסטודנטים. בסמינריון מחייבים את הסטודנטיות ליצור אינטגרציה בין תחומים שונים כדי להתמקד במחקר. עם זאת הוועדה התרשמה כי אין הנחיה מספקת או מודלינג לסטודנטיות בדבר דרכי הערכה מגוונות.

מצד אחד, המכללה מעודדת מחקר, קיימים תקציבי מחקר מרצים המיועדים למגוון צרכים לקידום אקדמי (פרסום מחקרים בבמות שונות וכנסים). בנוסף, ראשי התוכניות מעודדים את כל המרצים להתייעץ ולהתקדם אקדמית. מצד שני, הסגל מציין שהמכללה אינה מעניקה קביעות, לדוגמה, כשאי שגל יצא ללימודי פוסט-דוקטורט ביטלו לו את הוותק, בנוסף הסגל המלמד ציין שאין שקיפות לגבי תהליכי רשות המחקר, אין יידוע לגבי מלגות, כנסים, קול קורא. כך למשל, מציינת אשת סגל "כשרצית ועתד אתיקה לסטודנטיות חוקרות, לא ידעתי למי לפנות. צריך לשאול ולברר ואין מידע ברור".

בשיחות עם סגל המכללה, המדריכים הפדגוגים ציינו שהם לא מכירים את המרצים, וכי יש צורך בהקמת פורום משותף וייזום שיתופי פעולה למחקר. המרצים ציינו שבקמפוס אין תוכנות סטטיסטיות לעיבוד נתונים איכותניים כמו תכנת אטלס או לתכנות סטטיסטיות כמותיות כמו SPSS שיהיו זמינות ופתוחות. כמו כן, בחדר המרצים אין מחשב, ואין חדר לשיחה אישית עם סטודנטים, אלא אם כן אתה עם תפקיד ניהולי.

המלצות הכרחיות

- הקמת פורום לסגל המלמד להכוונה למחקר.
- הקמת פורום בין המרצים, ובין מרצים למדריכים פדגוגיים על מנת לייצר דיון בסוגיות שונות.
- גיוס צוות הוראה עם תואר שלישי רלוונטי, ופעילות מחקרית בתחום ההוראה.
- הנחיה מדויקת וממוקדת בסמינריונים, הקפדה על אינטגרציה של תכני העבודה, כיתוב מדויק ואקדמי.
- הקצאת חדרים לסגל המלמד לשוחח עם סטודנטים בפרטיות.

3.3 תכנית הלימודים

המסלול לחינוך מיוחד הוא החוג הגדול והמרכזי במכללה. מצויים בחוג 33 מרצים, מהם 16 ללא תואר שלישי. נאמר לוועדה כי המכללה משתדלת לגייס מרצים עם תואר שלישי. עם זאת המצב כרגע דורש שיפור משמעותי.

הגברים והנשים לומדים בנפרד. הגברים לומדים בישיבה ברחובות ויומיים בשבוע לומדים חינוך מיוחד. המסלול של הגברים הוא דו חוגי וכולל ליקויי למידה ותלמוד. נאמר לוועדה שהגברים לא מעוניינים ללמוד במסלול חד חוגי. הסטודנטיות מתמקדות במסלול של ליקויי למידה, והן מעוניינות בעל יסודי.

מעיון בתכנית הלימודים נראה כי ישנם קורסים רבים המתייחסים למודל הרפואי, שכיום פחות מקובל בתחום. חלק מתכני החינוך המיוחד נלמדים במסגרות החינוך הרגיל במכללה כדוגמת הקורס "הכלה והשתלבות" והקורס "הוראה מותאמת".

במכללה השילוב של לקות למידה הינו במתכונת דו חוגית, לימודי לקות מורכבת וקשיים סנסו-מוטוריים הם במתכונת חד חוגית, כאשר הסטודנטים לומדים גם חטיבה במדעים או ביהדות. קורסי המדעים הם בממשק ללקויות, תנועה, CP, פיזיולוגיה. יש לציין, כי בקמפוס ברחובות, בו לומדים הגברים, אין לימודים חד חוגיים על לקויות מורכבות.

הוועדה מצאה כי חסר קורס בנושאי קשיי התנהגות, וכי ישנם קורסים מיותרים כדוגמת העשרה אינסטרומנטלית, פוירשטיין.

אין קורסים ממוקדים על הפרעת קשב. נושא ההוראה המותאמת מצומצם מידי: 1 ש"ש על הוראה מותאמת כללי ולאחר מכן קורס שנתי על אבחון והתאמת תוכניות מותאמות. נוצר פער של היעדר הכשרה. הוראה מותאמת בחשבון נלמדת בקורס בנפרד.

הוועדה התרשמה שקיימת שונות בתכניות הלימוד בין הלומדים באלקנה [נשים] וברחובות [גברים]:

ברחובות: הסטודנטים הם בעיקר "בני ישיבות". הם לומדים בישיבות ומגיעים למכללה יומיים בשבוע כקבוצות. מרביתם סטודנטים בוגרים ש"יוצאים לחיים" אחרי שירות צבאי. במהלך השבוע הסטודנטים מצויים כל הזמן בקבוצות ועושים הרבה עבודות למידה משותפות. אוכלוסיית המרצים

לגברים שונה ולכן גם הסילבוסים שונים. ברחובות לומדים התמחות בלקויות למידה בחוג אחד ולימודי תלמוד כחוג שני. לא לומדים קורסים על לקויות מורכבות.

מדברי אנשי הסגל, נאמר שבקמפוס ברחובות לומדים מעל 300 סטודנטים גברים. הוועדה התרשמה שיש ניגוד בין "חזון" להכשרה: מדגישים בפני הלומדים שהם יובילו את נושא השילוב בבית ספרם, אבל בפועל הסטודנטים מקבלים הכשרה רק על לקויות למידה. כמו כן נאמר לוועדה שאין גברים שמעוניינים ללמוד חינוך מיוחד בכלל, על אחת כמה וכמה לקויות מורכבות. השילוב עם לימודי תלמוד פותח בפני הסטודנטים את הדלת לחינוך כיתה.

סטודנטיות רבות שלומדות בקמפוס באלקנה מגיעות אחרי שירות לאומי במסגרות חינוך מיוחד והן באות עם חזון להיות מחנכות במסגרות חינוך שונות. יש מסלול מרכזי של ליקויי למידה ויש קורסים נוספים שעוסקים בלקויות מורכבות.

חלק ניכר מהסילבוסים לא מעודכנים. ראש החוג עוברת על כל הסילבוסים בשני הקמפוסים במסגרת תהליך הבקרה. בנוסף יש רכוז שמקשר בין המדריכים הפדגוגים ולמרצים. סגל ההוראה ציינו שישנו רכוז שדואג לתאם בין נושאי הלימוד.

נושאים רבים בתכנית הלימודים לא עדכניים ולא מקובלים - פיזיולוגיה, אנטומיה ופירשטיין. יש דגש על מודלים רפואיים. במתווים החדשים לא יהיו קורסים על פירשטיין והעשרה אינסטרומנטלית. הוועדה מציעה להוסיף קורס על היבטים רגשיים חברתיים (SEL), לקויות משולבות.

במסגרת ההתארגנות להכשרה לפי המתווים החדשים והחוסר בתחום המחקר: במקום להרחיב את מספר שעות העבודה המעשית במהלך השנים הראשונות, הסטודנטיות עושות עבודה מעשית בשנה הרביעית בליווי מרצה חוקר מהמכללה. חצי שנה "אוספים נתונים" ולאחר מכן מבצעים נתונים. זאת, במסגרת הסמינריון בחינוך. הסטודנטיות בוחרות מראש מה תרצנה לחקור, זאת, על בסיס ההתנסות המעשית בשנים הראשונות.

אין עבודה מעשית בחינוך המיוחד בשנה א. יחד עם זאת, מתקיימים סיורים וימים מרוכזים.

המלצות הכרחיות

- על החוג לבצע בחינה של המקורות האקדמיים בהם משתמשים בתוכנית הלימודים. נדרש להוסיף מקורות אקדמיים בשפה האנגלית וכן לבחון את מספר מקורות הרשות המתפרסם.
- על החוג לקיים בחינה מעמיקה של תכניות הלימוד ופרשיות הלימוד על מנת לוודא שאין חפיפה בין הנושאים הנלמדים בקורסים מחד, ושאינן נושאים חסרים מאידך. יש להתאים את נושאי הלימוד בחינוך המיוחד למגמות עכשוויות, ולמודלים הומניסטיים.
- להוסיף קורס על היבטים רגשיים חברתיים (SEL), ועל התמודדות עם הורים, ניהול כיתה, לקויות משולבות.

- יש לבחון את תכנית ההכשרה ולעדכנה תוך יצירת הלימה בין הקורסים התיאורטיים לקורסים המעשיים.
- יש להתאים את תכנית הלימודים בכלל הקורסים לאוכלוסיות החינוך המיוחד.

3.4 הכשרה מעשית

הודגש כי הציר הבינאישי של מדריכים וסטודנטים מהווה עמוד תווך של המכללה בכל שלב ושלב. ההכשרה המעשית שונה בין הקמפוסים (קמפוס אלקנה וקמפוס רחובות) הן בתכנים והן במתווה לימודי ההכשרה.

בתכנית לנשים בקמפוס אלקנה: קיים מסלול של ליקויי למידה או של לקויות מורכבות. בשנה א סמסטר א נערכים סיורים במסגרות החינוך המיוחד.

שנה א סמסטר ב הסטודנטים צופים בתלמידים בחינוך המיוחד.

במסגרת כל הסיורים והתצפיות הסטודנטיות מקבלות הנחיות לתצפיות ועליהן להגיש תלקיט למלא בעקבות הצפייה. עיקר הסיורים מתבצעים במהלך שבוע העבודה המעשית המרוכז במכללה.

שנה ב, במסגרת תוכנית "אקדמיה כיתה", סמסטר א' הסטודנטים במסגרות החינוך המיוחד, בסמסטר ב' הסטודנטים בהכשרה בחוג השני.

שנה ג, במסגרת תוכנית "אקדמיה כיתה", במהלך כל השנה הסטודנטיות נמצאות במתווה אקדמיה כיתה יומיים בשבוע. כאשר יום אחד הסטודנטיות מקבלות הדרכה מהמד"פיות, ויום שני ללא המד"פיות.

בשבוע העבודה המעשית המרוכז במכללה המרצים הדיסציפלינאריים שותפים לתצפיות בסטודנטיות.

בקמפוס הגברים ברחובות: המסלול הוא רק ללקויות למידה. ישנה חשיפה לחינוך מיוחד בשנים א, ב.

ההתנסות היא במסגרת עקרונות PDS.

בשנה ג הסטודנטים נמצאים רק יום אחד בשבוע במסגרות החינוך המיוחד. אין מתווה של אקדמיה כיתה.

יש לציין כי קיים קשר פורה בין המרצים למורים המאמנים בכל קמפוס. יחד עם זאת, ניכר כי חסר פורום בין הקמפוס של אלקנה – נשים, לרחובות – גברים.

המלצות הכרחיות

- יש ליזום פורום מדריכות ומדריכים פדגוגיים משותף לשני הקמפוסים.

- יש לבנות תכנית הכשרה אחידה לשני הקמפוסים.
- יש לארגן את העבודה המעשית בהתאמה למתווים החדשים.
- יש להקפיד על חשיפה לסוגים שונים של לקויות.
- הוספת קורסים ויישום עבודה עם הורים, ניהול כיתה
- להוסיף סיורים על אוכלוסיות מגוונות בחינוך המיוחד.
- להתמקד בהכנה טובה יותר לכניסה להוראה, להתייחס למכלול התפקידים הבית ספריים.

3.5 סטודנטים ובוגרים

הסטודנטים דיווחו על חוויית למידה חיובית ביותר. נאמר לוועדה שיש יחס מעולה בינם למרצים, ו"יש תחושה שאכפת לכולם ושרוצים שנצליח", שכיף להם להגיע ללימודים, והם ימליצו לחבריהם ללמוד במכללה. האווירה טובה במכללה.

הסטודנטיות בקמפוס אלקנה הדגישו ש"אקדמיה כיתה" הוא פרויקט מצוין שתורם הרבה מאוד למקצועיות והתפתחות שלהן כמורות.

יחד עם זאת, הסטודנטים גם הדגישו נקודות שחסרות בעיניהם:

- הקלטת שיעורים - בתקופת הקורונה הקליטו בזום וזה אפשר לחזור על השיעורים. היום אין הקלטה ומקשה על הלימוד של הסטודנטיות.
- חסרים קורסים שיעזרו לתקשר עם הורים, איך מתמודדים מול הורים, ניהול כיתה.
- בשיח עם הסטודנטיות עלתה התחושה שזה כמו תיכון דתי / אולפנה. בעוד שזה נשמע חיובי, לחלק מהסטודנטיות זה מרגיש לא רציני.
- צריך יותר הכנה לפני שנכנסים למסגרות קשות (קס"ם). לומדים על כל התסמונות אבל לא לומדים מה לעשות בפועל. הסטודנטים ציינו שהיו רוצים יותר הכוונה לפני הכניסה למסגרות החינוך המיוחד המורכב.
- הסטודנטים ציינו שלא תמיד יש תיאום בין הקורס התיאורטי (פדגוגיה) לבין העבודה המעשית.
- יש קורסים שמיועדים לגי הרך אבל לא להתמחות בקס"ם.
- הסטודנטים ציינו שהיו רוצים יותר דגש ויותר זמן בהתנסות בבית הספר.

טענה נוספת שעלתה מתייחסת לקורס "קשיים סנסו-מוטוריים" שאינו מותאם לגיל הרך.

לבוגרים חוויות למידה חיוביות ביותר. הם ציינו שנהנו בלימודים, הקורסים העניקו להם ראייה רחבה, המרצים היו מאד אנושיים, מתחשבים, מתעניינים. הקשר עם הבוגרים ממשיך גם לאחר שסיימו את לימודיהם אך הוא אינו ממוסד או רשמי. במכללה יש סיוע של הסעות לסטודנטים, מהצפון ומהדרום, יש מערך תמיכה ועזרה.

רוב הסטודנטים עובדים בחינוך המיוחד ומרוצים מהבחירה המקצועית שעשו, אחרי ציינו שהלימודים כיוונו אותם למגוון תפקידים אחרים כדוגמת עבודה סוציאלית או פסיכולוגיה.

מבחינת הקורסים שלמדו, הבוגרים ציינו כי קורסי הלקויות המורכבות ואשכול המדעים של קס"ם היו המשמעותיים ביותר. לדבריהם, הקורסים נתנו ראייה רחבה על הלקויות והבנה על הדרכים השונות שהם באים לידי ביטוי.

הבוגרים גם ציינו כי הקשר עם המרצים היה מצוין ועם חלק מהם הקשר המשיך לאחר מכן. הם הדגישו כי כאשר עלו קשיים אישיים, המרצים וכלל צוות המכללה תמיד ניסו למצוא פתרונות, אך עם הצבת גבולות ברורים.

בקמפוס אלקנה יש יועצת להתאמת לסטודנטים מתקשים, בקמפוס רחובות (לגברים) ישנו מרכז תמיכה וקשר לסטודנט, וכן ישנו פרויקט חונכות למבוגרים עם לקות.

הבוגרים גם ציינו שהיתה חסרה הכנה טובה יותר לכניסה להוראה. "כאשר נכנסים להוראה זה מעבר להוראה – להכין טקסים, להיות פסיכולוגית, יועצת, עו"ס... הכל בנוסף להוראה".

הבוגרים טענו שהיו חסרים להם יותר סיורים כדי להכיר יותר אוכלוסיות מגוונות.

המלצות

- יש לפעול להקמת מנגנון מוסדר למעקב אחר בוגרים
- יש להרחיב את מגוון דרכי ההערכה.

3.6 מחקר

הנהלת המכללה ציינה בפני הוועדה שיש להם רשות המחקר המעודדת את החוקרים, וכי ישנה הקצבה שנתית לקידום המחקר. יחידת המחקר מסייעת לחוקרים מבחינה כספית לנסוע לכנסים, או לבניית מערך מחקר ולפרסם, כמו גם אפשרות להתייעץ עם חוקרים מנוסים. יחד עם זאת, חלק מהמרצים ציינו שאין להם הכוונה לאיזה כתב עת לפנות, יש אי בהירות למי לפנות בנושאי אתיקה או בחיפוש שיתופי פעולה.

המלצות הכרחיות:

- על המכללה לעודד באופן אקטיבי את אנשי הסגל לחקור, להציג בבמות בינלאומיות
- על המכללה להקצות תקציבי מחקר להעניק תמריצים לסגל חוקר
- על המכללה לגייס חוקר מומחה אשר ידריך את הצוות האקדמי
- לקדם שליטה בשפה האנגלית בקרב אנשי הסגל
- להתנות קידום בפעילות מחקרית

5.7 תשתיות

במכללה ספרייה מגוונת, חדר "ברихה" ומרכז "השראה". המרכז מעודד יצירתיות, נגיש לסטודנטים עם מוגבלויות פיזיות ומעורר חשיבה לפיתוח דרכי הוראה חדשניות.

היות ואין במכללה מרכז סימולציה, הסטודנטיות נעזרות במרכז הסימולציה שמצוי באוניברסיטת בר אילן, במיוחד בשבוע עבודה מעשית בשנה ג. בקמפוס גברים אין סימולציה, והם נעזרים רק בסרטונים מאוניברסיטת בר אילן.

המרצים ציינו שאין במכללה מספיק תוכנות מחשבים, אין תוכנה סטטיסטית, ואין למרצים חדר אישי. בספרייה אין אזורי לימוד אישיים - זה חשוב בעיקר עבור סטודנטים עם הפרעות קשב שזקוקים לאזורים שקטים ללמידה

המלצות הכרחיות

- יש להתאים הספרייה ומרחבי המכללה גם לסטודנטים עם מוגבלות סמויה
- עדכון והרחבת מאגר התוכנות לשימוש הסגל והסטודנטים
- הקצאת מקום עבודה למרצים – לטובת עבודה אישית ופגישות עם סטודנטים

פרק 4: המלצות

המלצות הכרחיות

- כמחצית מאנשי הסגל ללא תואר שלישי. יש לגייס צוות הוראה עם ידע מחקר, ופעילות מחקרית בתחום בו איש הסגל מלמד.
- עידוד הסגל לעשות בפעילות מחקרית, לפרסם בכתבי עת שפיטים בינלאומיים.
- יצירת פורום של אנשי סגל משני הקמפוסים : אלקנה ורחובות.
- יש להתאים את חומרי הלימוד לתפיסות חדשניות של החינוך המיוחד, ופחות לדון במודלים רפואיים.
- הקמת פורום לסגל המלמד להכוונה למחקר.
- הקמת פורום בין המרצים, ובין מרצים למדריכים פדגוגיים על מנת ליצר דיון בסוגיות שונות.
- גיוס צוות הוראה עם תואר שלישי רלוונטי, ופעילות מחקרית בתחום ההוראה.
- הנחיה מדויקת וממוקדת בסמינריונים, הקפדה על אינטגרציה של תכני העבודה, כיתוב מדויק ואקדמי.
- הקצאת חדרים לסגל המלמד לשוחח עם סטודט. ית בפרטיות.
- על החוג לבצע בחינה של המקורות האקדמיים בהם משתמשים בתוכנית הלימודים. נדרש להוסיף מקורות אקדמיים בשפה האנגלית וכן לבחון את מספר מקורות הרשות המתפרסם.
- על החוג לקיים בחינה מעמיקה של תכניות הלימוד ופרשיות הלימוד על מנת לוודא שאין חפיפה בין הנושאים הנלמדים בקורסים מחד, ושאינן נושאים חסרים מאידך. יש להתאים את נושאי הלימוד בחינוך המיוחד למגמות עכשוויות, ולמודלים הומניסטיים.
- להוסיף קורס על היבטים רגשיים חברתיים (SEL), ועל התמודדות עם הורים, ניהול כיתה, לקויות משולבות.
- יש לבחון את תכנית ההכשרה ולעדכנה תוך יצירת הלימה בין הקורסים התיאורטיים לקורסים המעשיים.
- יש להתאים את תכנית הלימודים בכלל הקורסים לאוכלוסיות החינוך המיוחד.
- יש ליזום פורום מדריכות ומדריכים פדגוגיים משותף לשני הקמפוסים.
- יש לבנות תכנית הכשרה אחידה לשני הקמפוסים.
- יש לארגן את העבודה המעשית בהתאמה למתווים החדשים.
- יש להקפיד על חשיפה לסוגים שונים של לקויות.
- הוספת קורסים ויישום עבודה עם הורים, ניהול כיתה

- להוסיף סיורים על אוכלוסיות מגוונות בחינוך המיוחד.
- להתמקד בהכנה טובה יותר לכניסה להוראה, להתייחס למכלול התפקידים הבית ספריים.
- יש לפעול להקמת מנגנון מוסדר למעקב אחר בוגרים
- יש להרחיב את מגוון דרכי ההערכה.
- על המכללה לעודד באופן אקטיבי את אנשי הסגל לחקור, להציג בבמות בינלאומיות
- על המכללה להקצות תקציבי מחקר להעניק תמריצים לסגל חוקר
- על המכללה לגייס חוקר מומחה אשר ידריך את הצוות האקדמי
- לקדם שליטה בשפה האנגלית בקרב אנשי הסגל
- להתנות קידום בפעילות מחקרית
- יש להתאים הספרייה ומרחבי המכללה גם לסטודנטים עם מוגבלות סמויה
- עדכון והרחבת מאגר התוכנות לשימוש הסגל והסטודנטים
- הקצאת מקום עבודה למרצים – לטובת עבודה אישית ופגישות עם סטודנטים

חתימות:

פרופ' טלי הימן

פרופ' תום גומפל

ד"ר היידי פלביאן

נספח 1 – סדר יום ביקור הוועדה

שעה	הגורם עמו נפגשים	שמות המשתתפים
9:30-10:00	מפגש פתיחה: הנהלת המוסד (ללא ראש החוג)	נשיא המכללה: הרב פרופ' מאיר הילדסהיימר מנכ"ל המכללה: הרב חיים פוגל סגן רקטור: ד"ר רונאל עטייה
10:00-10:30	ראש החוג	ראש לימודי תואר ראשון: הרבנית ד"ר רותי שפירא קמפוס רחובות: ראש לימודי תואר ראשון: ד"ר רונאל עטייה הרב חנוך הרבסט-מרכז לימודים
10:30-10:45	הפסקה	
10:45-11:15	ראש המסלול	קמפוס אלקנה: ד"ר אביה גוטמן קמפוס רחובות: מרכז החוג- מר מתניה ריגר
11:15-11:50	סגל ליבתי המלמד בתכנית	קמפוס אלקנה: ד"ר פנינה שטיינברגר, ד"ר דורית טרגין, ד"ר רחל ברטוב קמפוס רחובות: ד"ר זאב קאים, ד"ר הראל מליחי, ד"ר אריאל נאמן
11:50-12:30	מדריכים פדגוגיים	קמפוס אלקנה: גבי אבלין בן הרוש, גבי הודיה הורביץ. גבי שלומית שחם קמפוס רחובות: מר שחר בן אור, מר אביעזר מנדלביץ, מר משה יצחק
12:30-13:00	ארוחת צהריים	פגישה סגורה של הוועדה
13:00-13:30	סיור בספרייה והצגת תשתיות ו/או פעילויות ייחודיות של המחלקה	קמפוס אלקנה (בליווי ד"ר אביה גוטמן): מנהלת המרכז ללמידה והוראה: גבי מלכה ווסרמן מנהלת הספרייה: גבי עמליה צורן
13:30-14:00	סטודנטים וסטודנטיות (עד 8 משתתפים. משנים ב' ומעלה)	קמפוס אלקנה: תנעמי רעות, שני אהרון, צופיה ספקטור, צדוק תהילה. קמפוס רחובות: יונתן חגיבי ואמיר אייזנשטיין
14:00-14:30	בוגרים ובוגרות (עד 8 משתתפים, רצוי מ-5 השנים האחרונות)	קמפוס אלקנה: שמחי שמרית, אלבוים תמר, חלא שקד. קמפוס רחובות: אבי לוי, לבני שמחוני, אמיתי גאולי.
14:30-15:00	הפסקה	
15:00-15:30	מפגש סיכום: הנהלת המוסד והתכנית	